

## عنوان مقاله:

بند ۴۹ مادیان هزاردادستان و مساله مهرنرسی

## محل انتشار:

دوفصلنامه پژوهشنامه تمدن ایرانی، دوره 4، شماره 2 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 16

## نویسندگان:

میثم شهسواری - دانش آموخته باستان شناسی دانشگاه تربیت مدرس تهران

سیدمهدی موسوی کوهپیر - استاد گروه آموزشی باستان شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس

## خلاصه مقاله:

مهرنرسی یکی از مهم‌ترین شخصیت‌های اواسط دوران ساسانی است که به واسطه مسئولیت‌های مهم سیاسی و نگاه منفی متون زرتشتی از شهرت بسیار برخوردار است؛ وی از یک سو برای مدتی طولانی سومین شخص قدرتمند شاهنشاهی ساسانی و بزرگ‌فرمدار سه شاهنشاه است و از سوی دیگر در متون مذهبی شخصی منفور و مغضوب است که مدت زیادی از عمرش را به خاطر گناه یا گناهانش محکوم بوده است که همچون یک برده در آتشکده‌ها خدمت کند. این وضعیت در بند ۴۹ در ۴۲ متن مهم مادیان هزاردادستان به روشنی ذکر شده است. مادیان هزاردادستان یک متن با مضمون حقوقی است که زمان نگارش آن احتمالاً به اواخر دوران ساسانی برمی‌گردد. این مقاله تلاش کرده است به این تناقض بپردازد و در واقع چگونگی این تناقض را شرح دهد. در مقاله پیش‌رو اطلاعات به شیوه کتابخانه‌ای گردآوری شده و روش پژوهش توصیفی تحلیلی است. نهایتاً این مقاله به این نتیجه رسیده است که علت این تناقض را باید در تاریخنگاری یا سنت تاریخ‌نگاری ایرانی و سایه سنگین دستگاه دینی زرتشتی، با توجه به تداوم حیات این دستگاه پس از فروپاشی سلطنت، بر این تاریخ‌نگاری جست. بر این اساس نظر به قدرت‌گیری روحانیان در اواخر دوران ساسانی و نگاه اساساً مذهبی به تاریخ در این زمان، ایشان به تحریف و دستکاری عمده‌ای در اطلاعات تاریخی موجود اقدام کرده و تاریخ را مطابق خواسته‌ها و اهداف خود تنظیم و ضبط کردند. در حقیقت مهرنرسی به چنان تنبیه و در واقع به چنان حقارتی محکوم نشده و در طول زندگیش از احترام ویژه و جایگاه والایی برخوردار بوده است.

## کلمات کلیدی:

مهرنرسی، مادیان هزاردادستان، تاریخ‌نگاری ساسانی، نهاد روحانیت زرتشتی، دوران ساسانی، زروانیسم

## لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1638922>

